

Psychologische aspecten van het leven met de kunstnier : een onderzoek naar de belevingswereld van haemodialysepatienten

Citation for published version (APA):

Loos, J. C. (1981). *Psychologische aspecten van het leven met de kunstnier : een onderzoek naar de belevingswereld van haemodialysepatienten*. Rijksuniversiteit Limburg.

Document status and date:

Published: 01/01/1981

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

S T E L L I N G E N

Behorend bij

PSYCHOLOGISCHE ASPECTEN VAN HET LEVEN MET DE KUNSTNIER

- I. Bij patiënten die in aanmerking komen voor nierfunctievervangende behandeling dient in psychologisch opzicht onderscheid te worden gemaakt tussen patiënten die wel en niet in aanmerking komen voor een niertransplantatie, tussen patiënten die wel en niet werken en tussen patiënten die langer en korter dialyseren dan drie jaar.
- II. Het door Schmale en Engel beschreven 'giving-up-given-up'syndroom, voorafgaand aan het manifest worden van een ernstige ziekte, is ook van toepassing op niet meer voor een transplantatie in aanmerking komende kunstnierpatiënten < 50 jaar.
- III. Het aan K. Jaspers ontleende en op kunstnierpatiënten van toepassing geachte concept van de grenssituatie (Freyberger, 1968, Mc. Kegney, 1971) gekenmerkt door gevoelens van wanhoop, hopeloosheid, bedreiging, angst voor de toekomst en angst voor de dood is niet generaliseerbaar ten aanzien van kunstnierpatiënten in het algemeen.
- IV. De door een patiënt geuite wens tot beëindiging van de kunstnierbehandeling waarvoor een dialyseteam open moet staan, dient net zo gerespecteerd te worden als de wilsbeschikking neergelegd in een 'levenstestament'.
- V. In Nederland dienen, meer dan nu het geval is, voor centrumdialyse enerzijds, naast medische ook psychologische indicaties te worden gesteld, anderzijds dient het aantal thuis-, hotel en diatelpplaatsen, eveneens op medische en psychologische indicatie te geschieden, hetgeen een drastische uitbreiding van de laatstgenoemde plaatsingscategoriën tot gevolg zal hebben.

- VI. Gegeven de vrees voor een onvolwaardig leven en de angst voor een mogelijke dood komen ontkenning- en vermijdingsgedrag bij kunstnierpatiënten opvallend veel voor.
- VII. Steun en begrip van de levenspartner is één van de meest wezenlijke psychosociale voorwaarden om te kunnen leven met de kunstnier.
- VIII. Het op psychologische en ethische gronden 'gereserveerde' beleid ten aanzien van het gebruik maken van familiedonoren leidt tot een ongewenste bevoogding van vrijwillige familiedonatie.
- IX. Bij poliklinische nacontroles van getransplanteerde kunstnierpatiënten moet rekening worden gehouden met een doorgaans aanzienlijk langzamer verlopend psychisch dan somatisch herstel.
- X. Het is een misvatting te menen dat bij een gevolgde 'informed consent' procedure de psychische belasting als gevolg van ingrijpende medische behandelingsmethoden niet hoeft te worden betrokken.
- XI. Het 'home-team' model verdient een eigen en specifieke plaats binnen de bestaande vormen van mogelijke samenwerkingsverbanden in de eerste lijn en moet niet gezien worden als een eerste aanzet of tussenfase naar een meer ingrijpende of geïntegreerde vorm van samenwerking.
- XII. Ter voorkoming van psychotraumatische reacties is het wenselijk om na geslaagde defibrilatie bij een hartstilstand de patiënt direct te informeren over hetgeen is geschied.

- XIII. Patiënten die bang zijn voor de diagnostisering van een organische aandoening komen niet zelden met een psychogene verklaring voor hun lichamelijke klachten.
- XIV. Op medisch-ethische gronden dienen bij de indicatiestelling van voor de patiënt ingrijpende onderzoeksmethoden de diagnostische voordelen afgewogen te worden tegen het nadeel van gemis aan therapeutische consequenties voor de patiënt.
- XV. De - naaste - toekomst zal moeten uitwijzen in hoeverre de geneeskunde nog humaan kan blijven of zijn bij toenemende ontwikkeling in medisch-technologische betekenis en bij een aanzienlijk tekort schieten in de zorg voor de eigen gezondheid bij potentiële patiënten.
- XVI. Carnaval vieren en ziek vieren hebben gemeen, dat men er beter van kan worden.